

Monor Okos város projekt

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A (H6) MONOR INTEGÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGA FELÜLVIZSGÁLATA, OKOS VÁROS STRATÉGIA KIALAKÍTÁSA SZAKÉRTŐI ALPROJEKT EREDMÉNYEIRŐL

MONOR, 2020. június 17.

1. ELŐZMÉNYEK

A Kormány a 2040/2017. (XII. 27.) határozatában döntött arról, hogy az „okos város” technológia magyarországi elterjesztése érdekében a kapcsolódó fejlesztéseket egy központi szolgáltatásplatform és infrastruktúra létrehozásával kell támogatni, amelynek település szintű megvalósítását egy pilot projekt létrehozásával szükséges tesztelni. A Kormány a 2018. december végén indult megvalósítási projekt tesztanyagául Monor városát jelölte ki, a projekt szakmai felügyeletére a Belügyminisztérium került kijelölésre (Monor Okos Város projekt, vagy projekt).

A tervezett központi szolgáltatásplatform szakmai és jogi megalapozásához készült Részletes Megvalósítási Tanulmány (a továbbiakban: RMT) alapján a (i) megvalósítás terjedelmét; az (ii) elkészülő központi platformszolgáltatás működését; valamint a (iii) platformszolgáltatáshoz való kapcsolódás feltételeit részletesen az *okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről* szóló a 252/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) határozta meg.

A projekt keretében az okos város központi szolgáltatásplatform kialakítása és helyi tesztelése mellett Monor Város helyi igényeihez igazított további, a központi platformhoz kapcsolódó alkalmazások, okos műszaki és infrastrukturális megoldások bevezetésére kerül sor helyi érdekű alprojektek formájában.

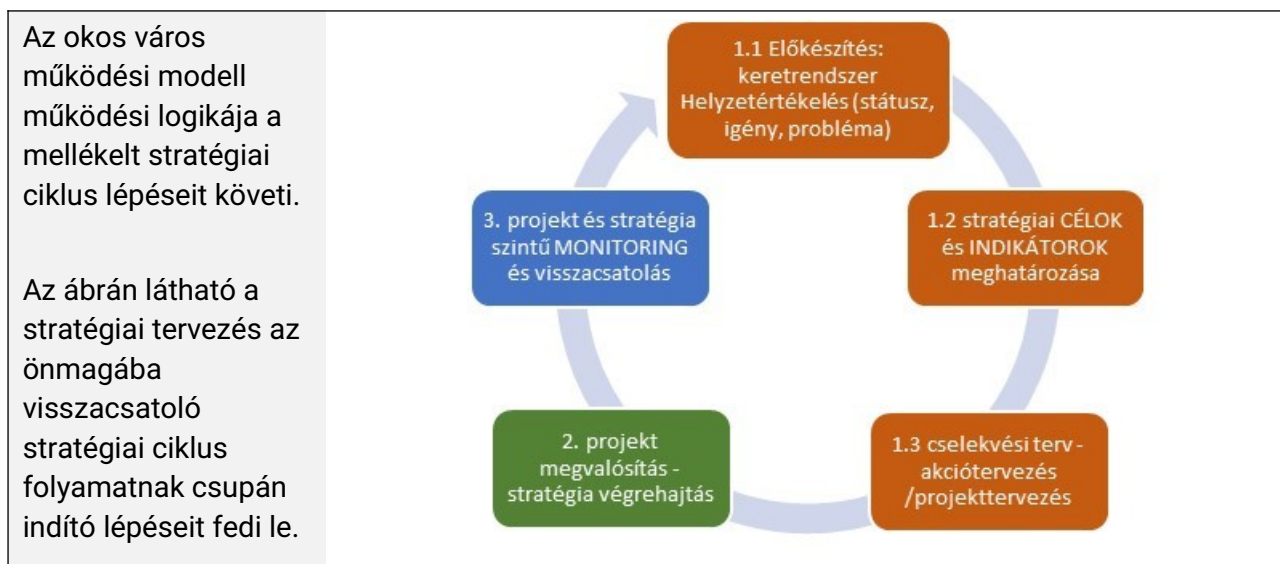
Monor helyi érdekű okos fejlesztéseinek körültekintő megalapozása és a település okos város működési és szolgáltató modelljének adaptálhatósága érdekében a megvalósítási projekt részeként sor került Monor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (ITS) megújítására, amely a 3146/2012. sz. Korm.rendelet és az 56/2017.(III.20.) Korm. rendelet tartalmának megfelelően már az okos város fogalomkör és ezzel a vonatkozó Lechner Tudásközpont által biztosított módszertan¹ alkalmazásával történt.

Jelen vezetői összefoglaló a Monor Város és a tárgyban bevont szakértő részéről a település ITS felülvizsgálatával, okosításával és egyben Monor Okos Város Stratégia megalkotásával összefüggésben elvégzett szakértői alprojekt (H6: ITS felülvizsgálata) feladatait és eredményeit foglalja össze.

2. AZ ITS FELÜLVIZSGÁLATA SZAKÉRTŐI ALPROJEKT CÉLJAI ÉS KONCEPCIONÁLIS KERETEI

Monor Integrált Településfejlesztési Stratégiája megújításának és egyben Monor Okos Város Stratégia megalkotásának **célja az okos város működési modell dokumentált megalapozása szervezeti, működési és tartalmi tekintetben.**

¹ A Lechner Tudásközpont által kidolgozott okos város fejlesztési és működési modell módszertani csomag elérhetősége: <http://lechnerkozpont.hu/>

A projekt keretében az **(1.1) Előkészítés szakaszában** a **keretrendszer** kialakítása és a **helyzetértékelés** történt meg, majd **(1.2) Célrendszer** és az erre épülő **(1.3) cselekvési terv** kidolgozása zárta a stratégiai tervezési fázist. Ez követi a célok megvalósítását szolgáló beavatkozások (projektek) **(2.) megvalósítása** (a stratégia keretében meghatározott projektek egy része az RMT-vel összhangban a Monor Okos Város projekt részét képezik, egy részük a stratégiai időtávban Monor részéről külön megvalósítani tervezett prioritizált fejlesztés). A stratégiai ciklus és egyben a működési modell további lépése a megvalósított fejlesztések integrálása a város működésébe és a működési eredményesség nyomon követése folyamatos **(3.) monitoring** formájában.

A stratégia monitorozása során folyamatos szenzoros és eseti lakossági (felhasználói) felmérések formájában gyűjtött eredményei összevetésre kerülnek a célok megfogalmazásával párhuzamosan meghatározott indikátorok célértékeivel. A következtetések alapján a stratégia ciklus újraindítására van lehetőség, ami kisebb korrekcióktól egészen az okos város stratégiai célok módosításáig terjedhet.

3. A SZAKÉRTŐI ALPROJEKT KERETÉBEN, AZ OKOS VÁROS STRATÉGIAI TERVEZÉS SORÁN ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

A Monor Okos Város Stratégia létrehozása változatos módszerek kombinált alkalmazását igényelte. A módszertan alapvetően a partnerségi alapelvekre épül és számos hagyományos stratégiaalkotást támogató altevékenységet tartalmaz. Egy-egy módszertani eszköz, akció több stratégiai produktum előállítását is támogatja.

Az alábbi táblázat ezeket a módszereket tekinti át. A módszerek legtöbbje a helyzetelemzés munkarészhez kapcsolódik, és annak megállításai alapján befolyásolja a további dokumentumok tartalmát. Ugyanakkor közvetlen inputot is jelentenek esetenként.

Alkalmazott módszerek		Elkészült eredménytermékek
a.) Partnerségi tervezési akciók – Stratégiai munkacsoport műhelymunkák	Monor okos város stratégiai tervezési gyakorlata partnerségi elveken alapult. A partneri egyeztetések végig kísérték a tervezés folyamatát (munkacsoportok alakultak és tematikus találkozók kerültek megrendezésre). A munkacsoportok jelen maradtak a működési modell fenntartásának idején és részt vesznek a stratégiai ciklus működtetésében is.	1 Monor Okos Város Stratégia – Keretrendszeri tervdokumentumok 2 Monor Okos Város Stratégia - Helyzetértékelés 3 Monor Okos Város Stratégia – Jövőkép és célrendszer 4 Monor Okos Város Stratégia - Cselekvési terv
b.) Korábbi tervezési dokumentumok áttekintése, elemzése	A város számos átfogó és ágazati tervdokumentummal rendelkezik. Ezek célrendszere és tematikus tartalma nagyban befolyásolta az okos város stratégia tervezési folyamatát és produktumait.	
c.) Település szintű adatok gyűjtése és elemzése	Statistikai adatokra alapozott kvantitatív elemzés lehetőséget adott Monor társadalmi és gazdasági trendjeinek és a működésre vonatkozó adatok objektív elemzésére. Feltárhatóvá vált a város tágabb térségéhez, hasonló méretű városokhoz viszonyított relatív helyzete, valamint a folyamatok / változások időbeni trendje. Az adatok forrása többnyire központi települési szintű adatbázisok voltak: települési és térségi statisztikai adatok (TEIR), foglalkoztatási adatok, amelyek elsősorban idősoros és területi összehasonlító rendszerben kerülnek interpretálásra; klimatikus adatok Nemzeti Alkalmazkodási Térinformációs Rendszert (NATÉR) adatbázisából származnak. Az önkormányzati adatszolgáltatás a városüzemeltetés vonatkozásában és az üzleti terv összeállítása kapcsán bizonyult rendkívül fontosnak és inputot jelentett a projekciók elkészítéséhez.	
d.) Lakossági kérdőíves felmérés	2019 szeptember hó során 500 fős reprezentatív lakossági felmérés hajtott végre a település szakértő részvételével. A felmérés a városban elérhető szolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettséget mérte valamint a kérdőív kérdéseket fogalmazott meg az okos eszközökkel való ellátottság, kapcsolódó használati szokások és kompetenciák kapcsán. Az felmérés során keletkezett adatbázis alapján egy összefoglaló elemzés készült, majd kiegészítő elemzések is történtek.	
e.) Intézményi kérdőíves felmérés	A városban működő intézmények okos város szolgáltatások biztosítására való felkészültségének felmérése érdekében kérdőíves adat és információszolgáltatásra kértük azok vezetőit. A felmérés konkrét tárgya az IKT eszközállomány helyzete, az alkalmazottak IKT-val kapcsolatos kompetenciái, IKT képzések és intézményi szintű használati szokások, gyakorlatok voltak.	
f.) Egyéni és kiscsoportos mélyinterjúk	20+ egyéni ill. csoportos interjú került végrehajtásra, amelyeket a város intézményeinek, cégeinek vezetőivel, hivatali ügyintézőkkel és egyéb érintettekkel folytattak a szakértők. Az személyes interjúk további mélyelemzést tettek lehetővé a működés részleteinek feltárása érdekében. A szakmai interjúk lehetőséget adtak a működési hiányosságok és szükségletek definiálására is.	

4. A SZAKÉRTŐI PROJEKT KERETÉBEN LÉTREJÖTT EREDMÉNYTERMÉKEK – AZ OKOS VÁROS STRATÉGIAI DOKUMENTUMOK

A Monor Okos Város projekt H6-os kódszámú szakértői alprojektje keretében nyolc hónapon át tartó stratégiai tervezési folyamat eredményeként az LTK módszertanát követve az alábbi eredménytermékek készültek el:

1. Monor Okos Város Stratégia – Keretrendszeri tervdokumentumok:

Az okos város stratégia keretrendszer az okos város működési modell átfogó működtetésére, valamint fenntartás feltételét jelentő partnerségi kommunikációs és edukációs tevékenységekre koncentrál. A Keretrendszer megalkotása a tervezési munka első szakaszában történt mivel tartalma már magát a tervezési folyamatot is befolyásolta. Tartalma érvényes és kihat az okos város stratégiai tervezési és megvalósítási szakaszára is. A Keretrendszer dokumentuma jól elkülöníthető módon tárgyalja az okos város működési modell fenntarthatóságának három alapfeltételét: a partnerségi együttműködést (partnerségi terv); a hatékony többoldalú kommunikációt (kommunikációs terv); és az általános, minden érintetett számára fontos kompetenciafejlesztést (edukációs terv).

- Az elkészült **Partnerségi terv** meghatározza az okos város működéséhez kulcsfontosságú szereplőket, definiálja azok szerepét és együttműködési kereteit a működési modell vonatkozásában.
- Az elkészült **Kommunikációs terv** számba veszi és értékeli a város külső és belső kommunikációjának szereplőit, eszközeit és rendszerezi az okos város sikeres működéséhez nélkülözhetetlen kommunikációs lépéseket.
- Az elkészült **Edukációs terv** értékeli az okos város fejlesztések által érintett szereplők (szolgáltatók és a szolgáltatásokat igénybe vevők) felkészültségét az okos megoldások használatát lehetővé tevő IT kompetenciák vonatkozásában. A terv felméri kompetenciafejlesztés célcsoportspecifikus szükségleteit és meghatározza az indokolt edukációs tartalmú beavatkozásokat.

2. Monor Okos Város Stratégia - Helyzetelemzés:

Az okos város stratégia helyzetértékelő komponensének célja, hogy meghatározza azt a status quo-t és azt strukturális és működési viszonyrendszert, amire a Monoron jövőben elérhető okos város szolgáltatások épülnek. A helyzetelemzés / értékelés láthatóvá teszi a város alapjellemezőit, társadalmi és gazdasági folyamatait, belső és külső szereplők bevonása mellett fennálló működési sémáit, amelyek együttesen adják az okos város fejlesztések **háttérét, indokoltságát, lehetőségeit és szükségleteit**. A helyzetelemzés / értékelés struktúrája az Integrált Településfejlesztési Stratégiákat megalapozó helyzetértékelések struktúráját követi, és okos város vonatkozású adattartalmakkal, speciális fejezetekkel egészül ki. A kiterjedt dokumentum sokoldalú információforráson és változatos módszertani portfólió használatán alapul. Az egyes témaköröket érintően a város helyzetét **területi összehasonlításban és időbeni trendek felvázolása** mellett interpretálja. A fő következtetés – ami a célrendszert alapvetően befolyásolta – hogy Monor a különféle működési területeket illetően eltérő felkészültségi szinten áll és így indokolt az okos város szolgáltatások működését megalapozó infrastrukturális és kompetencia fejlesztések végrehajtása.

3. Monor Okos Város Stratégia – Jövőkép és célrendszer:

Monor okos város helyzetelemzése olyan konklúzióra jutott, amely indokolja a célrendszer struktúrájának speciális kialakítását. **Monor okos város célrendszere** tehát jövőkép, átfogó

cél, stratégiai célok (a kormányzással, életminőséggel, gazdasággal, környezettel és mobilitással kapcsolatos komplex stratégiai célok), specifikus célok (négy altípusba sorolva) **mátrix-alapú rendszerben** fejeződik ki. A célrendszer ilyen fokú komplexitását a helyzetértékelés fő konklúziója indokolta, miszerint az integrált digitális szolgáltatások és az okos város működési modell bevezetését az azokat megalapozó alapfejlesztések végrehajtásával szükséges támogatni.

A Célrendszer tartalmazza a stratégiai végrehajtásának követését lehetővé tevő monitoring mutatókat, azok kiindulási és célértékeit, valamint a mérésük módját.

4. Monor Okos Város Stratégia – Cselekvési terv:

A Cselekvési terv meghatározza azokat a beavatkozásokat, amelyek a stratégiai célok megvalósítását lehetővé teszik. A beavatkozások három szinten kerülnek megfogalmazásra: intézkedések (8), tevékenységek és projektek. Monor Okos Város Stratégia Cselekvési tervének tartalmába beépültek a **Monor Okos Város projekt központi és helyi érdekű fejlesztéseinek tervezett eredményei**. Az összesen 43 projektet tartalmazó okos város projektportfólióból három csoportra bontva **összesen 19 projekt** került részletes kifejtésre a dokumentumban.

- 1.) a Monor Okos Város projekt keretében megvalósuló központi platformszolgáltatás és annak központosított közszolgáltatási elemeinek Monor Városban történő bevezetésével összefüggő projektek (4 projekt)
- 2.) a Monor Okos Város projekt keretében a központi platformszolgáltatáshoz kapcsolódó helyi érdekű fejlesztések (8 projekt), valamint
- 3.) a Stratégiai időtávban Monor részéről megvalósítani tervezett további prioritizált okos város projektek (7 projekt).

A projektportfólió megvalósításának **időbeni programozása** egymáshoz igazítva (egymásra építve) ütemezi a fejlesztések megvalósítását. A Cselekvési terv 2020-ban történő készítésének egyetlen hátránya, hogy a 2020-2027-es EU programozási időszak forrástervezése még az elején tart, és nem láthatók pontosan az alkalmazni szándékozott pénzügyi eszközök a Monor Okos Város projekten kívüli további stratégiai fejlesztésekhez. Az Okos Város Stratégia megalkotása során Monor Város településvezetésének deklarált célja volt, hogy az okos város működési modell alapelveinek megfelelően Monoron egy **pénzügyileg fenntartható okos város projektportfólió kerüljön kialakításra és valósuljon meg hosszútávon**.

A Cselekvési terv részét képező **Finanszírozási / Pénzügyi terv** értékeli a portfólió minden elemének megtakarítási és bevételtermelő potenciálját. Ennek alapján elmondható, hogy a magasabb kockázatú, ugyanakkor üzletileg értelmezhető (bevételtermelő) okos város beavatkozások közép/hosszabb távon kerülnek megvalósításra a városban, amikor már a Monor Okos Város projekt fejlesztéseinek fenntartása az öt éves támogatott időszakot követően biztos lábakon áll.

A kockázatminimalizálás érdekében a monori okos város működési modell a partnerségi elvek figyelembevételével az alábbiak elérésre törekszik:

- O Szorosabb együttműködés a piaci szolgáltatókkal.** Folyamatos kapcsolattartás és szorosabb együttműködés lehetővé teszi, hogy a település körültekintően megismerje a piaci szolgáltatók okosítási szándékait, azok pontos tartalmát, folyamatát (ütemezését) és a helyi fejlesztések kapcsolódási lehetőségeit. A

tervezett fejlesztések és azok fenntarthatósága tekintetében a finanszírozás közös menedzselésének konstruktív megoldásai az együttműködés fontos eleme lehet.

- O Arra való tekintettel, hogy a településméretből adódó költséghatékonysági kérdések könnyebben megválaszolhatók több település összehangolt együttműködésében, vizsgálendő lesz a **több településsel összehangolt közös finanszírozási megoldási lehetőségek** aktív keresése is (térségi együttműködés – okos várostérség). Erre példa a prioritizált projektek között szerepeltetett PP6 Okosítás a turisztikában - Intelligens túraútvonalak kialakítása, amely térségi együttműködésben a leghatékonyabb.